

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н., професор _____ О.О. Нестуля

«13» травня 2022 року

**Програма індивідуальної усної співбесіди
з української мови**

Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № 11 від «13» травня 2022 р.
Відповідальний секретар
приймальної комісії

_____ О.В. Кириченко

Упорядник: к. філол. н., доц. Тупиця Олександр Юрійович

Рецензенти: Шевченко Т. В. – к. філол. н., доц. кафедри української мови
Дніпровського університету імені Олеся Гончара;
Бобух Н. М. – к. філол. н., проф., завідувач кафедри української,
іноземних мов та перекладу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»

Розглянуто на засіданні кафедри української,
іноземних мов та перекладу
«29 квітня» 2022 р., протокол № 9

Зав. кафедри _____ Бобух Н. М.

Зміст

Пояснювальна записка... ..	4
Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови	5
Критерії оцінювання індивідуальної усної співбесіди з української мови..	9
Список рекомендованої літератури.....	10

Пояснювальна записка

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови створена для перевірки знань, умінь і навичок вступників до Полтавського університету економіки і торгівлі у відповідності до рівня підготовки з української мови вимогам, які висуваються до претендентів на навчання у закладах вищої освіти.

Головним критерієм для зарахування на навчання є знання вступника та його спроможність навчатися у вищому навчальному закладі. Саме для виявлення рівня знань абітурієнта приймальна комісія проводить індивідуальну усну співбесіду з української мови.

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови при прийомі на навчання за ступенем молодшого бакалавра/бакалавра проводяться на основі чинної програми ЗНО з української мови. За своїм змістом завдання охоплюють усі розділи сучасної української мови.

Готуючись до індивідуальної усної співбесіди, слід користуватися програмами, підручниками та посібниками затвердженими Міністерством освіти і науки України. На підставі цих програм складено перелік завдань для співбесіди.

Мета індивідуальної усної співбесіди полягає у визначенні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок абітурієнта з української мови, необхідних для опанування освітніх компонентів за програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «молодший бакалавр»/«бакалавр».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів:

Задля успішного засвоєння освітньо-професійної програми молодшого бакалавра/бакалавра вступники повинні мати середню освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками з дисциплін професійного спрямування. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Умови індивідуальної усної співбесіди з української мови:

- на індивідуальну усну співбесіду абітурієнту пропонують 3 питання;
- для підготовки до індивідуальн усну співбесіду абітурієнту передбачено 30 хвилин
- для відповіді – 15– 20 хвилин
- на додаткові (уточнюючі) питання – до 10 хвилин.

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови

Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Тема 2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Тема 3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Тема 4. Морфологія

4.1. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична

роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Способи дієслів. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Тема 5. Синтаксис

5.1. Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

5.2.4. Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки: непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

5.2.5. Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові

сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2. Складнопірядне речення

Складнопірядне речення: його будова. Головна й пірядна частини. Пірядні сполучники й сполучні, слова, як засоби зв'язку в складнопірядному реченні. Основні види пірядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, розділові знаки в них.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Тема 6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

Тема 7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

Критерії оцінювання індивідуальної усної співбесіди з української мови

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 200-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

180-200 балів	абітурієнт дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати власне ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ.
160-179 балів	абітурієнт у цілому відповів на поставлене запитання, але не зміг переконливо аргументувати власну відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку у відповіді.
140-159 балів	абітурієнт отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
120-139 балів	абітурієнт дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел.
100-119 балів	абітурієнт має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
до 99 балів	абітурієнт дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації чи взагалі не відповів.

Список рекомендованої літератури

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови /За ред. чл.–кор. НАН України І. Вихованця. К., 2004.
3. Глазова О.П. Українська орфографія: Навч. посібн. Харків, 2004.
4. Глазова О.П. Українська пунктуація: Навч. посібн. Харків, 2004.
5. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. К., 1999.
6. Горпинич В. О. Українська морфологія: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2002.
7. Гуйванюк Н.В., Кардащук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. Чернівці, 2003.
8. Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. Рекоменд. Міністерством освіти і науки України як навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Чернівці: Рута, 2003.
9. Дудик П. С., Литовченко В. М. Сучасна українська мова: Завдання і вправи : навчальний посібник. К.: Академія, 2007.
10. Дудик П.С. Просте ускладнене речення. Вінниця, 2002.
11. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. Просте речення. К.: Наук. думка, 1973.
12. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. К.: Наук. думка, 1984.
13. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. К.: Либідь, 2001.
14. Єрмоленко С. Я. Синтаксис і стилістична семантика. К.: Наук. думка, 1982.
15. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія. Донецьк, 2001.
16. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови: Підручник. К., 2003.
17. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях. К.: Вища шк., 2004.
18. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови: Підручник. 3-тє вид., перероб. і доповн. Тернопіль, 2000.
19. Сучасна українська літературна мова /За ред. А. П. Грищенка. К., 1998.
20. Сучасна українська літературна мова /За ред. М. Я. Плющ. К., 1994.
21. Сучасна українська літературна мова /Керівник авт. колективу О.Д. Пономарів). К., 1997.
22. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка: Практикум : навчальний посібник / За ред. М.М. Фащенко. К.: Академія, 2010.
23. Ткаченко Є.М. Українська мова: Пунктуація: правила, вправи, диктанти. Навч. пос. Харків: Консум, 2001.

24. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. К., 1981.
25. Шевченко Л. Ю., Різун В. В., Лисенко Ю. В. Сучасна українська літературна мова. Довідник. К., 1996.
26. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. К.: Академія, 2004.
27. Ющук І. П. Українська мова: Підручник. К.: Либідь, 2006.
28. Яцимірська М. Т. Сучасна українська мова: Пунктуація. Навч. пос. Львів: ЛНУ, 2002.

Електронні джерела

1. Конспекти для підготовки до ЗНО з української мови та літератури [Електронний ресурс] URL: <http://vneshkoly.com.ua/zno-menu/konspekty-zno-menu/396-konspekt-podgotovki-k-ukrainskomu-yazyku.html>
2. Сайт Олександра Авраменко [Електронний ресурс] URL: авраменко.укр/pidgotovka-do-zno